UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Afflictio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Affines.

❡ DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

AFFINES ſunt viri & vxoris cognati, dicti ab eo, quod duæ cognationes, quæ diuerſæ inter ſe ſunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit. Conſanguinitas fit per carnis propagationem. Affinitas verò per coniunctionem ordinatam à Deo. *hæc ex B.Thom.* vbi ſuprà.

Affinitas cauſatur ex omni coitu naturali & illicito.

AFFINITAS, Græcè συγγένεια,ας,ἡ, & συγγενής,έος,ὁ,ἡ, affinis dicitur, & eſt vinculum cauſatum ex carnis copula conſanguineorum. *Hæc ex B.Thom.quart.Sententiarum,diſt.*41.*art.*1.

❡ EXEMPLA SACRA.

Affinitas impiorum noxia, *Exod.*34.*v.*16. *Deut.*7.*v.*3.4. Exemplum: Ochoſias, 2.*Reg.*8.*v.*27. Affinitatis gradus in Lege prohibiti, *Leuit.*18.*v.*6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.

Afflictio.

DEFINITIO.

AFFLICTIO, Græcè θλίψις,ιος ἡ, & θλίβω, affligo dicitur, & eſt ægritudo cum vexatione cordis, ſecundum Ciceronem, libr. 4. Tuſcul.quæſt.

Afflictio, Hebr. *Honi*, à verbo *Hanah*, id eſt, animo ſeu mente cōſiderauit & percepit, deliberauit & cogitauit. Rectè, nam ideò affligimur, vt Deo pacatis mentibus ſubijciamur. Hinc Græcis νοέω, ἐννοέω, διανοέω, ἐπινοέω, intelligo, conſidero, μετανοέω, reſipiſco, reddo ad animum, expendendo quæ fecerim. Affligo, compoſitum verbum Latinis ex Ad, & Fligo verbo antiquo, id eſt, Proſterno, in terram conijcio & deprimo. Huius verbi ſunt compoſita, Confligo, Profligo, &c. Dicitur etiam Hebr. *Hetſeb*, mœror, dolor, triſtitia, à verbo, *Hatſab*, dolore affecit, contriſtauit, conturbauit, mœrore affecit. Effecta hæc ſunt afflictionum, bona quidem piorum reſpectu, quos Deus à triſtitia ad lætitiam perducere ſolet. Græci interpretes voces Hebræas *honi & hetſeb*, interpretantur κάκωσιν, ταπείνωσιν, λύπην.

❡ BIBLICI LOCI.

Afflictione aliena ſapiendum. Exemplum: Tertius Centurio ad Eliam miſſus, 2.*Reg.*1.*v.*13. Afflictionis cauſa perpetuò ſpectanda, 1.*Petri* 3.*v.*17. Afflictiones à Deo quidem ſunt, ſed proxima earum cauſa peccatum eſt, *Gen.*12.17.& 45.8. *Exod.*23.28. *Leuit.*26.*v.*15.16.17. *Numer.*11.33. *Deut.*8.3.& 28.7.15.16.21.22.& 31.16.17.& 32.30.39. *Ioſ.*24.20. 1.*Sam.*7.13.14. 2.*Sam.*16.10. 2.*Reg.*1.14.& 2.2.24.& 6.33.& 5.15.& 24.2. 1.*Paral.*5.26.& 21.14.15. *Prouer.*3.12. *Eccleſ.*2.15. *Eſa.*1.24.& 3.1.& 5.5.6.& 7 18.& 10.5.6.13.16.& 19.2.& 22.17.& 24.1.& 34.5.6.& 54,16.& 60.10. *Ier.*10.18.& 25.6.& 3.2.28.& 45.4. *Thr.*1.21.& 2.2.17.& 3.38.43.45.& 4.11.& 5.22. *Ezech.*5.14.16.17.& 6. *Dan.*1.3. *Oſe.*61.& 13.7.8. *Amos* 2.6.& 4.6.7.9.10.11.12.& 6.8.19.11.13.14.15.& 8.10. *Ion.*1.4. *Nahum.*2.13. *Abac.*1.6.& *Sophon.*1.17.& 3.6. *Agg.*1.11.& 2.18. *Zach* 7.14.& 12.3. *Malach.*1.4.& 2.23. *Matth.*20.22.23 & 26.53. *Marc.*13.13. *Ioan.*10.18.& 18.11. *Rom.*2.5. 1. *Cor.*4.9. *Phil.*1.29. 2.*Theſſ.*1.6. *Heb.*12.5.6. 1.*Pet.*1.6.11.& 2.21.& 3.17.& 4.19.

Afflictiones non metuendæ, *Apoc.*2.10. ſed patienter, & læto animo ferendæ, *Matth.*5.10.& 10.28. *Ioan.*15.10.& 16.33. *Act.*5.41.& 16.25. 2.*Cor.*8.2. *Col.*1.24. *Hebr.*10.34. *Iac.*1.2.12.& 5.7. 1.*Pet.*4.12.16.

Primò, quia pios non reddunt miſeros, nec perpetuò iræ Dei teſtimonia ſunt, *Iob.*5.17.18. *Pſal.*41.1. *Prou.*3.11.12. *Ier.*25.27. *Matth.*5.4.10.11. *Luc.*6.21.22. *Roman.*5.3.& 8.36. 1.*Cor.*4.11. 2.*Cor.*4.8. 2.*Tim.*2.11. *Heb.*12.6. *Iac.*1.12.& 5.11. 1.*Pet.*2.1.9.20.& 3.14.& 4.14. 1. *Ioan.*3.13. *Apoc.*3.10.

Secundò, quia ipſis pijs argumentum ſunt magnæ conſolationis, *Iac.*1.2. & honorificæ ſunt, *Ioan.*21.19. *Act.*5.41. *Gal.*6.17. *Epheſ.*3.13. *Philip.*1.20. 1.*Pet.*4.14.16. *Apoc.*14.13.

Tertiò, quia quamuis à Satana inſtrumento infligantur, *Apoc.*2.10. ſunt tamen perutiles pijs, *Gen.*33.20. *Num.*21.6.7. *Deut.*28.30.& 8.3. 1.*Sam.*6.19.20.& 7.7.8.& 2.*Sam.*24.16. *Matth.*5.11. *Act.*8.4.& 14.22. *Rom.*5.3.& 8.28. 1.*Cor.*11.22. 2.*Cor.*4.27. *Gal.*3.4. *Phil.*1.12.13.28. 1.*Theſſ.*1.6. 2.*Tim.*2.9.11.12. *Hebr.*5.8.& 12.2. *Iac.*1.3.12.& 5.11. 1 *Petr.*1.6.7.& 4.13. *Apoc.*2.10.

Quartò, quia Chriſti & fidelium afflictiones ſunt communes, *Matth.*25.42.45. *Ioan.*15.18.20. *Act.*9.4.& 22.7.& 9.5.& 22.8. *Rom.*8.28.29. 2 *Cor.*1.5.& 4.10.& 13.14. *Phil.*3.8. *Col.*1.24. *Phil.*23. 1. *Pet.*1.11.& 4.13.& 5.9.

Quartò, quia pijs prædictæ, ideoque ineuitabiles, & valde vtiles, *Iob.*2.10.& 5.9. *Matt.*5.10.& 10.17.38.& 16.20.25.24.& 20.23.& 24.9. *Marc.*2.19.& 8.31.34.& 13.9.13.37. *Luc.*9.23.& 14.27.& 18.31.32.33.& 21.12.& 24.46. *Ioan.*15.20.& 16.2.20.33. *Actor.*9.16.& 14.22.23.& 20.23.& 21.11. *Rom.*8.17.18. *Gal.*4.29. 1.*Theſſ.*1.6.& 3.3 4. 2.*Tim.*1.12.& 2.3.& 3.12. *Hebr.*12.6.7. 1.*Pet.*4.12.13.17.& 5.10. *Apoc.*1.19.& 12.

Sextò, quia piorum afflictiones momentaneæ ſunt, & illis modum Deus imponit, *Gen.*15.13.14. *Exod.*3.7.6. *Eſa.*7.7.& 26.29.& 28.& 30.20.& 31.4.& 43.2.& 48.9.10.& 51.22.& 53.7.8.27.& 60.10. *Ieremiæ.*5.18.& 30.11. *Thren.*3.22. *Oſe.*5.15.& 6.1.2.5.& *Mich.*7.9.18. *Nahum* 1.6.7.11.12. *Zach.*8.12.13.14. *Matth.*10.30. *Luc.*21.18.10. *Ioan.*16.20. *Actor.*4.28.30.& 12.7.17.& 13.17.& 14.27.& 10.& 20.32.& 21.14 & 23.11. 1.*Cor.*10.13. 2.*Cor.*1.10.& 4.17. 2.*Theſſ.* 2.*Tim.*3.11.& 4.17.18. *Hebr.*2.15. 2.*Pet.*2.9. *Apoc.*2.10.& 7.3.

Per afflictiones experitur nos Dominus, *Iudith* 8.21. *Eccleſ.* 23.8. *Prou.*17.3. *Sap.*3.5.6. 2.*Theſſ.*24. 1.*Pet.*1.7.

Afflictionibus plectentur ij, qui alios opprimunt, *Geneſ.* *Exod.*3.19.20.21.& 23.23. *Pſal.*31.18.19.& 63.8.9.10. *Prou.*11.8. *Eſa.* 12.& 13.11.& 14.5.6.& 17.14.& 21.2.& 25.10.11.12.& 30.31.& 8.& 33.1.& *Luc.*18.7.& 23.31. *Phil.*2.28. *Col.*3.24. 2.*Theſ.*1.6. 2.*Tim.* 14. 1.*Pet.*4.17.18. 2.*Pet.*2.9. *Apoc.*16.6.

Exempla: Cain, *Gen.*4.1.&c. Sodomitæ, 19.13.14.&c. fratres Ioſeph, 42.21. Pharao & Ægyptij, *Exod.*7.20.& 8.6.17.24.& 9.6.10.& 10.13.14.22.& 12.& 29.& 14.27.28. Core, Dathan, & Abiron, *Numer.*16.30.31.32. Adonibezech, *Iud.*1.6.7. Abimelech, 9.51.53.54. Saul 1.*Sam.*31.4. Achitophel, 2.*Sam.*17.23. Abſalom, 18.8.9. Ioab, 1.*Reg.* 33. Semei, 44. Zambri, 16.18. Achab, 22.34.35.36.37. quinquagenarius cum ſuis, 2.*Reg.*1.10.11. alter, *verſ.*12. pueri illudentes Eliſæo, 2. Benhadad Rex Syriæ, 8.15. Iezabel, 9.30.33. Athalia, 11.15.16. 2.*Paral.*23.13.14.15. Ioas Rex Iuda, 2.*Reg.*12.21. 2.*Paral.*24.25. Sennacherib, 2.*Reg.*19.36.37. Manaſſes, 2.*Paral.*33.11. Aman, *Eſth.*7.9.10. Babylon, *Eſa.*14.3.4.5 Moabitæ, 15.1. Idumæi, *Ezech.*35.11.12.13.14. Tortores trium puerorum, *Dan.*3.22. Herodes Aſcalonita, *Matth.*2.19. Iudæi, 23.36.38. *Luc.*13.35. Iudas Iſcariotes, *Matth.*27.45. *Act.*1.18. Herodes Agrippa, 12.23.

❡ PATRVM SENTENTIÆ

Qui ſeminant in lachrymis, in gaudio metent: ipſe agri quando procedit, & portat ſemen, nonne aliquando frigus eſt, ventus, & imber deterret? Attendit cœlum, videt triſtem diem, atten & expectat diem lætam, ne tempus tranſeat, & non inueniat quod metat. Seminate & vos in hyeme, ſeminate bona opera. *In Pſal.* 125. *Aug.*

Sicut qui ſeminat per hyemem, non deterretur ab opere, propter hyemem. Sic & nos preſſura mundi non debemus à bono opere deterreri: quia qui ſeminant in lachrymis, in gaudio metent. *In Pſal.*120.

Duos filius habet homo, alterum caſtigat, alterum dimittit: facit vnus malè, & non corripitur à patre: alter mox vt ſe mouerit, colaphis cæditur, flagellatur. Vnde ille dimittitur, & ille cæditur, niſi quia huic cæſo hæreditas ſeruatur, ille autem dimiſſus, exhæredatus eſt? Videt eum non habere ſpem, & dimittit eum vt faciat quod vult. Puer autem qui flagellatur, ſi cor non habuerit, & imprudens fuerit & ſtultus, gratulatur fratri ſuo, qui non vapulat, & gemit de ſe, & dicit in corde ſuo: Tanta mala facit frater meus, quicquid vult, facit contra præcepta patris mei: & nemo illi facit durum verbum: ego mox vt me mouero, cædor. Stultus eſt & imprudens, attendit quid patiatur, & non attendit quid illi ſeruetur. Ideo ait Propheta in quinquageſimo Pſalmo: Vir inſipiens non cognoſcet, & ſtultus non intelliget hæc. Quæ ſunt? quæ non intelliget ſtultus, & quæ impudens non cognoſcet? cum exorti fuerint peccatores, ſicut fœnum. Quid eſt ſicut fœnum? Virent cum hyems eſt, ſed æſtate areſcent. Attendis florem fœni, quid citius tranſit? Quid lucidius? quid viridius? Non te delectet viriditas ipſius, ſed time ariditatem ipſius. Sed iuſtus vt palma florebit. Palma in nouiſſimis pulchra eſt, vt initium eius à terra ducas, finem ipſius in cacumine, vbi habet totam pulchritudinem: aſpera radix videtur in terra, pulchra coma ſub cœlo eſt. Erit & tua pulchritudo in fine, ra dix tua fixa ſit: ſed ſurſum verſus habeamus radicem noſtram. Nunquid cum ſol exierit areſcit palma? Nunquid areſcit cedrus? cum autem ſol candens aliquando fuerit, areſcit fœnum. Venit iudicium, vt areſcant peccatores, vt vireſcant fideles. *In Pſalmo nonageſimo tertio.*

Sicut ab vno igne aurum rutilat: & palea fumat, & ſub eadem tribula ſpicæ comminuuntur, frumenta purgantur: nec ideo cum oleo amurca confunditur, quia eodem præli pondere exprimitur. Ita vna eademque vis irruens bonos probat, purificat, eliquat: malos damnat, vaſtat & exterminat. Vnde in eadem afflictione, mali Deum deteſtantur, atque blaſphemant; boni autem precantur & laudant. Tantum intereſt, non qualia, ſed qualis quiſque patiatur. Nam pari modo exagitatum & exhalat horribiliter cœnum, & ſuauiter fragrat vnguentum. *De Ciuit.Dei.lib.*1.*c.*8.

Boni laborant, quia flagellantur vt filij: mali exultant, quia damnantur vt alieni. *Aug in Pſal.*93.

Cypriani, Niſi præceſſerit pugna, non poteſt eſſe victoria: cum fuerit in pugnæ congreſſione victoria, tunc datur vincentibus corona. Nam gubernator in tempeſtate dignoſcitur, in acie miles probatur. Delicata iactatio eſt: cum periculum non eſt: con flictatio in aduerſis, probatio eſt veritatis. Arbor quæ alta fund

incumbentibus non mouetur : & nauis quæ for-
… eſt pulſatur fluctibus, nec fertur. Et quando a-
… tos grana fortia & robuſta contemnunt, inanes
… e rapiuntur. Sic & Paulus poſt naufragia, flagel-
… corporis grauia tormenta, non vexari, ſed emenda-
… dicit in aduerſis. *Serm. 4 de immortal.*
… Sol nubibus obtectus lætius poſtea ſplendet, &
… triſtitiam eſt acceptius, iucundior tranquillitas blanda,
… quietum poſt ſeditiones ventorum & perturbationes a-
… littoribus allidens : ſic poſt afflictiones nobis vita tran-
… *Petrat, de Cypriano.*

¶ Poeticæ Sententiæ.

Virg. 1. Æneid.

O ſocij (neque enim ignari ſumus ante malorum)
O paſſi grauiora : dabit Deus his quoque finem.
Vos & Scyllæam rabiem, penituſq; ſonantes
Acceſtis ſcopulos : vos & Cyclopeia ſaxa
Experti, reuocate animos, mæſtumq; timorem
Mittite, forſan & hæc olim meminiſſe iuuabit,
Per varios caſus, per tot diſcrimina rerum
Tendimus in Latium : ſedes vbi fata quietas
Oſtendunt : illic fas regna reſurgere Troiæ.
Durate, & voſmet rebus ſeruate ſecundis.

Idem 5. Aeneid.

Iſq; his Aeneam ſolatus vocibus inſit,
Nate dea, quo fata trahunt, retrahuntq; ſequamur,
Quidquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

Idem 6 Aen.

Tune cede malis, ſed contra audentior ito,
Quam tua te fortuna ſinet.

Ouid. 15. Metam.

—— Quoties flenti Theſeius heros
Siſte modum dixit : nec enim fortuna querenda
Sola tua eſt ſimiles aliorum reſpice caſus.
Mitius iſta feres, vtinamq; exempla dolentem
Non mea te poſſent releuare : ſed & mea poſſunt.

Idem 1. Faſt.

Cui genitrix flenti, fortuna, viriliter, inquit,
(Siſte puer lachrymas) iſta ferenda tibi eſt.
Sic erat in fatis.

Infra.

… fera tempeſtas toto tamen errat in anno :
Et tibi, crede mihi, tempora veris erunt.

4. Pont. 4.

Nulla dies adeo eſt auſtralibus humida nimbis,
Non intermiſſis vt fluat imber aquis.
Nec ſterilis locus vllus ita eſt, vt non ſit in illo
Miſta ferè duris vtilis herba rubis.

3. Amor. 10

Perfer, & obdura : dolor hic tibi proderit olim,
Sæpè tulit laſſis ſuccus amarus opem.

Ibidem ad Liuiam.

Scilicet exiguo percuſſa es fulminis ictu,
Fortior vt poſſis cladibus eſſe tuis.

Ibidem.

Impoſuit te alto fortuna, locumq; tenere
Iuſſit honoratum, Liuia, perfer onus, &c.
Alta mane, ſupraq; tuos exſurge dolores,
Infragilemq; animum quò potes vſque, tene.

Horat. 2. Carm. 10.

Rebus anguſtis animoſus, atque
Fortis appare, ſapienter idem
Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

Iuuenalis 13. Satyra.

Ponamus nimios gemitus flagrantior æquo
Non debet dolor eſſe viri, nec vulnere maior.

Ibidem.

Rem pateris modicam, & mediocri bile ferendam,
Si flectas oculos maiora ad crimina.

Seneca Thyeſte.

Pectora longis hebetata malis,
Iam ſollicitas ponite curas :
Fugiat mæror fugiatq; pauor,
Fugiat trepidi comes exilij
Triſtis egeſtas, rebuſq; grauis
Pudor afflictis, magis vnde cadas,
Quam quo, refert : magnum ex alto
Culmine lapſum, ſtabilem in plano
Figere greſſum : magnum ingenti
Strage malorum preſſum, fracti
Pondera regni non inflexa
Ceruice pati, neque degenerem
Victumq; malis rectum impoſitas
Ferre ruinas, ſed iam ſæui
Nubila fati pelle, ac miſeri
Temporis omnes dimitte notas :
Redeant vultus ad læta boni.

Lucret. 3.

Quid tibi tantopere eſt, mortalis, quid nimis ægris
Luctibus indulges? quid mortem congemis, & fles?
Cur non vt plenus vitæ conuiua recedis,
Aequo animoq; capis ſecuram ſtulte quietem?

Statius 2. Sil. 1.

Hic finis rapto : quin tu iam vulnera ſedas,
Et tollis merſum luctu caput? omnia functa,
Aut moritura vides, obeunt noctesq; diesq;,
Aſtraq; nec ſolidis prodeſt ſua machina terris.
Nam populos mortale genus plebisq; caducæ
Quis fleat interitus? hos bella, hos æquora poſcunt.
His amor exitio, furor his, & ſæua Cupido :
Vt ſileam morbos, hos ora rigentia brumæ.
Illos implacido lethalis Sirius igni,
Hos manet imbrifero pallens autumnus hiatu
Quidquid habet ortus finem timet, ibimus omnes.
Ibimus : immenſis vrnam quatit Aeacus vmbris.

Idem 5. Sil. 1.

Parce precor lacrymis, ſæuo ne concute planctu
Pectora, nec crucia fugientem coniugis vmbram.

Manilius 2. lib. Aſtronom.

Quod ſi ſolerti circumſpicis omnia cura,
Fraudata inuenies amiſſis ſidera membris.
Scorpius in Libra conſumit brachia, Taurus
Succidit in curuo claudus pede, lumina Cancro
Deſunt, centauro supereſt, & quæritur vnum.
Sic noſtros caſus ſolatur mundus in aſtris,
Exemploq; docet patienter damna ſubire.

Sen. Herc. Oet.

Dubiam ſalutem qui dat afflictis, negat.

Sen. Herc. Oet.

—— Mortis habet vices,
Lente cum trahitur vita gementibus.

Ouid. 5. Triſt. 11.

Vt ſumus in Ponto ter frigore conſtitit Iſter :
Facta eſt Euxini dura ter vnda maris.
At mihi iam videor patria procul eſſe tot annis,
Dardana quot Graio Troia ſub hoſte fuit.
Stare putes, adeò procedunt tempora tardè,
Et peragit lentis paſſibus annus iter.
Nec mihi ſolſtitium quidquam de noctibus aufert,
Efficit anguſtos nec mihi bruma dies.
Scilicet in nobis rerum natura nouata eſt,
Cumq; meis curis omnia longa facit?
An peragunt ſolitos communia tempora motus?
Suntq; magis vitæ tempora dura meæ?

Iacobus Bill. Antholog. Sacra.

Cur hîc iuſti affliguntur, ac contra impij floreant?

Cum duris premitur iuſtus cum floret iniquus,
Percutit anne tui pectoris ima dolor?
Ne te præcipitem trahat hic dolor, æthera mente,
Atque adytum ſtudeas promptus adire Dei,
Illic conſpicies, ingenti numinis ira
Ad mala ſeruari non moritura males.
Conſpicies ſexcenta pijs incommoda mitti :
Præmia quo poſthæc vberiora ferant.

De afflictionum voluntariarum vtilitate.

Cur timeam cauſa eſt, cum ſunt mihi cuncta ſecunda,
Exagitatq; meum nulla procella caput.
Namq; fauor nimius non eſt fauor, ira ſed ingens :
At fauor in magno ſæpè dolore latet.
Ergo cum tanti ſit non doluiſſe pericli,
Atque ferat rurſus commoda tanta dolor :
Sedulus inueniam, ſupplex Pater oro dolorem
Ni me repperiat, vexet & ante dolor.

Verum Chriſtianum aduerſas potius quàm proſperas res expetere.

Quid mirum eſt ſanctis Domini quod legibus hæres,
Cum fauor, & ſplendens hinc tibi ſurgit honos?
At mihi magnus eris, dignus mihi laudibus amplis,
Si tua ſit duro tempore firma fides.
Vir pius aduerſis rerum non frangitur vndis,
Immo etiam flammas prouocat, & gladios,
Non etenim ritu puerili dulcia quærit :
Sed quæ ſunt animæ pabula certa, cruces.

Æquo animo ferendas eſſe afflictiones.

Quid tibi, cum læta tot ſorte peregeris annos,
Nunc animus, pulſa proſperitate, cadit?
An tibi, cum mittat poſt proſpera multa dolores,
Cum tibi poſt ſudum nubila denſa, Deus :

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Frangi animo turpeſq́; decet geminare querelas,
Oraq́; cum molli dilaniare coma?
An nimio mentem luctu tenebreſcere? mundus
Haud ſecus ac tibi lux, non Deus, ante foret.

Spirituali dolori modum adhibendum eſſe.

Vtilis eſt fletus, cum quis ſua crimina luget,
Namq́; animis noxas eximit iſte dolor.
Non tamen in luctu ſemper lachrymiſq́; manendum eſt:
Ne mens immodico fracta labore cadat.
Poſt lachrymas, gemituſq́; graues clementia Chriſti
Confeſtim eſt oculos ante locanda tuos.
Sic oculus Phœbi radianti lumine læſus,
Ad virides ſeſe poſtea flectit agros.

Res aduerſas proſperis optabiliores eſſe.

Optio ſi detur ſortis mihi (fœmina princeps
Dicebat) mediâ viuere ſorte velim.
Si nequeam media, tum dura viuere malim,
Quàm nimia rerum proſperitate frui.
Egregium ſane dictum: ratioq́; perinde
Egregia, & clara principe digna fuit.
Non deſunt miſeris ſolatia, dixit: at illum
Qui nimis eſt fælix, mens bona ſæpe fugit.

¶ Apophthegmata.

Auguſtinus dicebat, ſicut in vno igne aurum rutilat & palea fumat, ſub eademque tribula ſtipulæ comminuuntur, frumenta purgantur, nec ideo cum oleo amurca confunditur: quia eodem præli pondere exprimitur: ita vna eademque vis irruens bonos probat, purificat, eliquat, malos damnat, vaſtat & exterminat. Vnde in eadem afflictione mali Deum deteſtantur atque blaſphemant, boni autem precantur & laudant. Tantum intereſt, non qualia, ſed qualis quiſque patiatur. Non pari modo exagitatum & exhalat horribiliter cœnum, & ſuauiter fragrat vnguentum. *De Ciuit. Dei, lib.* 1. *cap.* 8.

¶ Similitvdines.

Chryſoſtomi. Diſciplina exercitatio eſt. Nam athletam perficit fortiorem, & inſuperabilem reddit in certaminibus, & inexpugnabilem declarat. In prælijs igitur talis diſciplina eſt omnis, & hæc præſens, vt talis ſit, neceſſe eſt. Proinde oportet ſperare meliora & finem plenum iucunditatis & pacis. Et noli mirari, ſi cum ipſa amara ſit, fructus tamen proferat dulciores. Nam & in arboribus cortex penè ſemper amarus & aſper eſt, fructus tamen ipſi ſuauitate iucundi ſunt. *Homil* 3. *de Ieiunio.*

Podagricos tibi ante oculos pone, qui quando acutis compunguntur dolorum ſtimulis, & ſi mille offerres vehementius dolentes, ne reſpicere quidem dignantur. Non enim patitur intenſus dolor, vt quaſi ocioſi de cæteris cogitent, ac inde conſolentur. Minime igitur nos huiuſmodi ſpes alat. Nam qui à malis aliorum originem trahit, in mediocri afflictione locum habet. *Homilia quadrageſima quarta, in Matth.*

Multi fluctus & vndæ immanes: ſed ſubmergi non vereor, quia ſupra petram ſto. Inſaniat licet mare, petram non poteſt commouere. Inſurgant quantumlibet fluctus, &c. *Homil.* 20. *cùm de expulſione ſua ageretur.*

Nazianzeni, quemadmodum ſol diu nubibus obtectus lætius poſtea ſplendet, & ver poſt hyemis triſtitiam eſt acceptius & iucundior tranquillitas blanda, & mare quietum poſt ſeditiones ventorum & perturbationem aquarum littoribus allidens: Sic poſt afflictiones nobis vita tranquillior. *In oratione ad Cypria.*

Arnobij, vt medicus, qui deſperatis iubet id velle ſeruiri, & omnia quæ deſiderant, præcipit non negari: quos autem ſcit poſſe ſaluari, iubet eos artari, amaris potionibus potari, ferro ſecari, cauteriari: Sic fiet, vt dum ſaluati fuerint abſtinentes, & mortui fuerint deſiderijs proprijs acquieſcentes, iuſtificabitur medicus in ſermonibus ſuis. Dicetur ei: Nos te iniuſtè culpabamus, dum ligares, dum ſecares homines bonos, & malos nec ſecares, nec affligeres: inſuper etiam permitteres ſuis deſiderijs frui. *in Pſal.* 50.

Salutani Epiſcopi, ſicut optimi & peritiſſimi medici diſſimilibus morbis curas diſpares præſtant, atque alijs per dulcia medicamina, alijs per amara ſuccurrunt: & quoſdam curant cauteriorum aduſtione, quoſdam malagmatum placabilitate: alijs adhibent duram ferri ſectionem, alijs blandam infundunt olei lenitatem, & tamen diuerſiſſimis licet curis eadem ſalus quæritur: Ita etiam Deus noſter, ſi quando nos plagis auſterioribus coherceت, quaſi cauterijs & ſectionibus curat: quando autem rebus proſperis refouet, quaſi oleo & malagmatibus conſolatur. Per diuerſam enim opem, ad vnam nos vult perducere ſanitatem. Solent quippe etiam nequiſſimos ſeruos, quos ſupplicia non correxerunt, blandimenta corrigere, & quos dominis ſuis verbera non ſubmiſerint, beneficia ſubmittunt: infantes quoque & omnes ferè paruulos contumaces, quos morigeros minæ ac ferulæ non efficiunt, interdum πάνχειςα atq; blanditiæ ad obedientiam trahunt. Vnde intelligere debemus, nos & ſeruis nequiſſimis nequiores, & inſipientibus paruulis ſtultiores eſſe, quos nec quaſi malos ſeruos tormenta corrigunt, nec quaſi infantulos blandimenta conuertunt. *De vero iudicio & prouidentia Dei, lib.* 6.

Exempla Biblica.

Afflictictionum exempla: in Eua, *Geneſ.* 3. *verſ.* 14.15.16. Adam *verſ.* 17.18.19. Antiquiore mundo, 6. *v.* 13. Pharaone, 12. *v.* 17. Abimelech, 20. *v.* 3. Fratribus Ioſeph, 42. *v.* 21. Hebræis, *Exod.* 32. *v.* 35. Mariæ ſorore Moſis, *Num.* 12. *v.* 10. Moſe & Aarone, *Num.* 20. *v.* 12. Dauid, 2. *Sam.* 12. *v.* 14. & 24. *v.* 17. Baæſa, 1. *Reg.* 16 *v.* 2 Giezi, 2. *Reg.* 5. ... Ozia, 2. *Paral.* 26. *v.* 19. Iſraelitis, *Eſai* 3. *v.* 8.9. & 5. *v.* 13. & 24. ... & 30. *v.* 13. Paralytico, *Matth.* 9. *v.* 2. *Ioan.* 5. *v.* 14. Iudæis, *Matth.* ... *v.* 38. *Luc.* 9. *v.* 43.44. Elyma, *Act.* 13. *v.* 11.

Exempla afflictionum quibus Deus modum impoſuit: ... *Geneſ.* 19. *v.* 16. Iacob, 32. *v.* 9. & 33 *v.* 18 Ioſeph, 41. *v.* 42. Iacob, 45. ... Iſraelitæ, *Exod.* 3 *v.* 7. *v.* 8. & 13. *v.* 21. & 22. *Iudic.* 2. *v.* 2.15.16. ... *v.* 17. Anna, 1. *Sam.* 1. *v.* 18.19. Dauid, 2. *v.* 4. & 16. *v.* 9.10. Populus Dauidis, 2. *Sam.* 14. *verſ.* 16. Ioachas, 2 *Reg.* 13. *v.* 4. Tota Iudæorum gens, *Eſth.* 8. *v.* 14.15. Iob, *Iob.* 42. *v.* 12. *Iac.* 5. *v.* 11. Ezechias cum ... *Eſai.* 37. *v.* 31.32.33. Sidrach, Miſach, & Abednago, *Dan.* 3. *v.* 17. ... 26. Ionas, *Ion* 2. *v.* 8.11. Apoſtoli, *Act.* 4. *v.* 21. & 5. *v.* 19. Paulus, ... 25. & 27. *v.* 4.5. 2. *Cor.* 1. *v.* 10. Petrus, *Act.* 12. *v.* 7.8.

Afflicti ad Deum clamantes exaudiuntur, *Pſal.* 50. *v.* 15.

Exempla: Agar, *Geneſ.* 16. *v* 8. Abraham, 17. *v.* 20. Loth, 19. ... 19.20. Iſmael, 21. *v.* 17. Iſaac, 25. *v* 21. Rachel, 30. *v.* 22. Iacob, 32. *v.* 9. ... Iſraelitæ, *Exod.* 2. *v* 23.24. & 3. *v.* 6.7.8.9. *Iudic.* 2. *v.* 1. & 10. *v.* 11. & ... Moſes, *Exod.* 17. *v.* 10.11 *Num.* 16. *v* 46.47.48. Moſes & Aaron, 20. ... 6.7.8. Samſon, *Iudicum.* 15. *v.* 18.19. Anna, 1. *Sam.* 1. *v.* 26.27. Samuel, 1. *Sam.* 12. *v* 18.19. Dauid, 2. *Sam.* 15. *v.* 30.31. 1. *Paral.* 21. *v* 17. *Pſal.* ... *v.* 3.4.12. & 54. *v.* 9. & 116. *v.* 3.4.5. *Eccl.* 47. *v.* 5.6. Elias, 1. *Reg.* 17. *v.* 21.22. & 18. *v* 37.38. Eliſæus, 2. *Reg.* 4. *v.* 32.33.34. & 6. *v* 8. Ezechias, 2. *Reg.* 19. *v.* 15 &c. *Eſai.* 37. *v* 21.33. 2. *Reg.* 20. *v.* 1.2. *Eſai.* 38. *v* 1.2. ... Ioſaphat, 2. *Paral.* 20. *v.* 6.23. Manaſſes, 33. *v.* 12.13. Ieſus Naue *Eccl.* ... *v.* 6.7. Ionas, *Ion.* 2. *v.* 2.3. Tobias, *Tob.* 12. *v.* 12.13. Iudas Machabæus, 1. *Mach.* 4. *v.* 6.7.8.

Agricultura.

¶ Definitio et Etymolog.

Agricvltvra, Græcè γεωργία, ας, ἡ; & γεωργὸς, ὁ, agricola dicitur, & eſt agrorum cultura. Inde agreſtis, Græc. ἄγροικος & ἀγρότης, τητος, ἡ, ruſticitas. Eſt autem agreſtis, qui vitam agit ſylueſtrem.

¶ Loci Biblici.

Ager diuerſo ſemine non ſerendus, *Leuit.* 19 *v.* 19. Agro proximi nullum inferendum detrimentum, *Exod.* 22. *v.* 5. Agrorum termini non transferendi, *Prouerb.* 22. *v.* 28 *Deut.* 19. *v.* 14. Ager ſanguinis, *Matth.* 27. *v.* 8. *Act.* 1. *v.* 19. Agri empti à Ieremia ſignatio, *Ierem.* 32. *v.* 9.15. Agri pro rebus agreſtibus, *Matth.* 6. *v.* 28.

¶ Sententiæ Biblicæ.

Si læſerit quiſpiam agrum vel vineam, & dimiſerit iumentum vt depaſcatur aliena, quicquid optimum habeat in agro ſuo vel in vinea, pro damni æſtimatione reſtituet. *Exod.* 22.

Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas, & comprehenderit aceruos frugum, ſiue ſtantes ſegetes in agris, reddet damnum, qui ignem ſuccenderit. *Ibidem.*

Sex annis ſeminabis terram tuam, & congregabis fruges eius. Anno autem ſeptimo dimittes eam, & requieſcere facies, vt comedant pauperes populi tui: & quicquid reliquum fuerit, edant beſtiæ agri. Ita facies in vinea & oliueto tuo. *Exod.* 23.

¶ Patrvm Sententiæ

Cur tu in vſus tuos ſucceſſura non præparas? vel fiſcellam texe iunco: vel clauſtrum lentis plecte viminibus: ſarriatur humus: areolæ æquo limite diuidantur: in quibus, cum olerum iactata fuerint ſemina, vel plantæ per ordinem poſitæ, aquæ ducantur irriguæ; hic pulcherrimorum verſuum ſpectator aſſiſtas;

Ecce ſupercilio cliuoſi tramitis vndam
Elicit: illa cadens raucum per leuia murmur
Saxa ciet, ſcatebriſq́; arentia temperat arua.

Hieronymus ad Ruſticanum monachum, & habetur de conſ. diſt. Num.

¶ Poeticæ Sententiæ.

Ouid. 2. Ponto.

Tempus in agrorum cultu conſumere, dulce eſt.

Iuuenalis 14.

Viuite contenti caſulis, & collibus iſtis
O pueri, Marſus dicebat & Hernicus olim.

Viſe